

CHRISTIAN THIELEMANN

Die Meistersinger Prelude 1e bedrijf

Lohengrin Prelude 1e bedrijf /Prelude 3e bedrijf

Parsifal Prelude 1e bedrijf /Karfreitagszauber

Tristan und Isolde Prelude 1e bedrijf/ Isoldes Liebestod

The Philadelphia Orchestra o.l.v. Christian Thielemann

DG 453 485-2, DDD, Duur: 70:21

HOEDER VAN DE TRADITIE?

Platenfirma's hebben er belang bij dat de artiesten met wie ze een contract hebben in de publieke belangstelling komen. Persconferenties en interviews in gespecialiseerde tijdschriften zijn mogelijkheden, maar die volstaan niet. Een controverser lanceren via een geruchtmakend interview in "Der Spiegel" heeft meer effect. Dit is de tactiek van Gerard Mortier. Ook Christian Thielemann verkreeg ruime aandacht door een geruchtmakend interview in "Der Spiegel", waarin hij zich als de hoeder profileerde van de "Grote Duitse Traditie" (wat dit ook moge betekenen!). DGG lanceerde Christian Thielemann met enkele CD's met muziek van Beethoven, Schumann, Wagner, Richard Strauss en Pfitzner. Enkele jaren geleden (1992) heeft EMI "*René Kollo singt Wagner & Strauss*" uitgebracht waarin het orkest van de Deutsche Oper Berlin gedirigeerd werd door Christian Thielemann. Deze CD was een mislukking, omdat René Kollo er met een ruïneuze stem de tenorversie zong van de Wesendonck-Lieder, fragmenten uit Die Walküre en Tristan und Isolde, aangevuld met twee orkestliederen van Richard Strauss. Hierin was het orkestraal aandeel van Thielemann zeer degelijk, maar de klankbalans was zo in het voordeel van de tenor, dat het orkest de rol van decoratief behangpapier kreeg toebedeeld. Een nieuwe kans heeft Thielemann bij EMI niet gekregen.

DGG bracht in 1966 een video uit met Arabella van Richard Strauss, opgenomen in de Metropolitan (november 1994) onder Christian Thielemann, met Kiri Te Kanawa in de hoofdrol. De routineuze regie was van Otto Schenk: vroeger een schitterend regisseur! Hiervan getuigt de video met de Unitel-film uit 1977 (Decca), waarin Schenk een veel meer uitgediepte visie realiseerde van Arabella met Gundula Janowitz in de titelrol, prachtig ondersteund door de Wiener Philharmoniker met Georg Solti. Ook Arabella was voor Thielemann geen echte doorbraak in de wereld van de klankdragers. In het operatheater zelf heeft hij zijn kwaliteiten reeds ruimschoots kunnen tonen, en niet alleen in Duitsland. In Covent Garden bracht hij een zeer bejubelde uitvoering van Palestrina van Hans Pfitzner.

Maar nu terug naar zijn Wagner-CD. Het Vorspiel I van Die Meistersinger situeert zich in de lijn van de latere Karajan-traditie. Mooie, maar zware orkestklank, zonder scherpe contouren en met dominerende maar doffe pauken. Bij de herneming van het hoofdmotief volgt de ene verbreding na de andere. Een verbreding kan een werkzaam expressiemiddel zijn als het niet te veelvuldig voorkomt, want dan moet het tempo af en toe terug op gang getrokken worden, om een volgende verbreding toe te laten. Thielemann slaagt er goed in om de mys-

tieke sfeer van de eerste Vorspielen van Lohengrin en Parsifal te treffen. De *Karfreitagszauber* is minder geslaagd omwille van overdreven plechtstatigheid, met de hierbij horende vertragingen. De fragmenten uit Tristan und Isolde munten uit door klankschoonheid, mooi gedoseerde opbouw en interne spanning. Dit zijn de beste tracks van de CD.

Christian Thielemann beroept zich op zijn stevige vorming als Duitse Kapellmeister. Op de platenmarkt is de invasie van de barokspecialisten in het negentiende-eeuwse repertoire een feit. Ze hebben ongetwijfeld vernieuwend gewerkt, maar ze hebben ook een grens bereikt: Harnoncourt, Herreweghe en Norrington dirigeren Bruckner. Er is nu terug plaats voor een tegenbeweging die zich beroept op de 'Grote Duitse Traditie', waarvan Wilhelm Furtwängler het boegbeeld was. Christian Thielemann zou voor DGG die rol kunnen spelen. Maar er zijn twee problemen. Eerst zou moeten duidelijker omschreven worden wat er met deze traditie juist bedoeld wordt. Mahler zei: "Tradition ist Schlampe" (traditie is slonzigheid). Er moet vooral een onderscheid gemaakt worden tussen "slechte gewoonten" en het doorgeven van waardevolle elementen uit het verleden. Er is een tweede probleem. Een Kapellmeister bouwt langzaam zijn carrière uit, vertrekkende vanuit de kleine theaters naar de grotere steden, vervolgens over de grenzen heen tot aan de grote operahuizen en orkesten. Dit is de weg van vele en niet enkel van Duitse dirigenten. Maar DGG pikt er één uit en lanceert hem als opvolger van Karajan. De logica van de marketing en de logica van de opbouw van een muzikale carrière als dirigent zijn erg verschillend, vooral op het gebied van timing. Voor het lanceren van 'wonderkinderen' en van vocale sterren heeft deze strategie meer succes. Een Kapellmeister wordt namelijk niet gelanceerd, maar groeit geleidelijk. Thielemann kan best Kapellmeister blijven en zijn carrière verder uitbouwen, maar hoeft geen DGG-ster te worden.

Chris Van de Wauw